

Nr 385.

Av herr **Sjölander**, *angående lättnader för medellösa, skötsamma lantarbetare i villkoren för egnahemslån.*

För många lantarbetare hägrar säkerligen drömmen att en gång få bliva sin egen, och vad vore naturligare och riktigare, än att den vid jordbruksarbetet väl förtrogne arbetaren bereddes tillfälle att förverkliga sina önskningar?

För medlemmarna inom en yrkesgrupp böra finnas avanceringsmöjligheter, vilka dock äro synnerligen små för lantarbetarna. Bristen på avanceringsmöjligheter utgör säkerligen en av de bidragande orsakerna till att hålla lantarbetarekåren nere.

Väl har det lyckats några enstaka lantarbetare att bliva sina egna, men detta hör mera till undantagsfallen.

Den stora massan av lantarbetare är dömd att hela livet igenom tjäna andra utan möjligheter att kunna förbättra sin ställning.

Statsmakterna ha emellertid nedlagt ett berömvärt intresse för egnahemsrörelsen och visat en storartad offervilja.

Tusentals egna hem ha därigenom bildats. Även om en hel del brister ännu vidlåda den nuvarande egnahemsrörelsen, har den dock varit av utomordentlig betydelse för den grupp av medborgare, som har förutsättningar att utnyttja densamma. Kunna då icke lantarbetarna utnyttja egnahemsrörelsens förmåner? Förvisso, men icke i den utsträckning, som vore önskvärd. Lantarbetarna äro för fattiga för att kunna erhålla egnahemslån. Lantarbetarelönerna ha alltid varit tilltagna i nättaste laget, så att det varit ytterst svårt för lantarbetarfamiljen att få debet och kredit att gå ihop. Med bästa vilja i världen har det många gånger varit omöjligt för densamma att lägga av något sparkapital, men förutsättningen för att erhålla något egnahemslån är, att den lånesökande skall inneha en viss stipulerad procent av det erforderliga startbeloppet.

Huru gärna den medellöse lantarbetaren önskat, har han icke kunnat erhålla något egnahemslån, då han icke varit i stånd att uppfylla villkoren för låns erhållande, och så har tanken på det egna hemmet måst uppgevas.

Huru te sig förhållandena för närvarande i det praktiska livet? Av de större jordagodsens, som under århundraden givit arbete och bröd åt många lantarbetarefamiljer, försäljes det ena efter det andra och styckas till s. k.

egna hem. Många av lantarbetarna äro födda på godset. Släktled efter släktled har nedlagt ett idogt arbete. Arbetarna och deras familjer ha vuxit samman med godset. Så kommer meddandet om, att godset skall försäljas till styckning och att arbetarna äro från den och den dagen uppsagda för avflyttning. I förstone ha de gamla arbetarna svårt att förstå, vad just de orden »uppsagda till avflyttning» innebära. De ha varit vana vid att betrakta det gamla godset som deras hem. De måste avflytta från en trakt, som för dem blivit deras hemtrakt. Bolaget, som inköpt godset för styckning, är ingen välgörenhetsinrättning utan följer rent ekonomiska principer. Arbetslösheten har även börjat göra sig gällande bland jordbrukets lejda arbetskraft. Det blir svårt för det gamla godsets arbetare att skaffa sig nya platser. Visserligen erbjudas de uppsagda arbetarna att få köpa jord för bildande av egna hem. Men bristen på kapital lägger oöverstigliga hinder i vägen, och det välvilliga erbjudandet verkar mera som ett hån i bedrövelsen.

Ha inte dessa lantarbetare utfört en samhällsgärning, större och betydelsefullare än mången annan? För underbetalning ha de bidragit att framalstra livsförnödenheter av olika slag. Tack vare de låga lantarbetarelönerna ha dessa varor kunnat försäljas till relativt låga pris.

Indirekt ha andra samhällsgrupper dragit nytta av de låga lantarbetarelönerna. Därigenom ha dessa kunnat göra besparingar, men lantarbetaren har icke kunnat lägga av ett enda öre. Enligt den sist tillgängliga statistiken rörande de olika samhällsgruppernas förmögenhetsvillkor sakna lantarbetarna någon som helst förmögenhet.

Borde inte samhället därför visa lantarbetarna någon liten erkänsla för långvarigt och idogt arbete. Här finnes ett tillfälle. Lantarbetarna ha i sanning offrat sig för samhället. En extra förmån från statsmakternas sida vore därför inte ur vägen.

Tillfälle bör därför beredas medellösa duktiga och skötsamma lantarbetare att erhålla egnahemslån för bildande av självständiga jordbruk med frångående av nu stipulerade ekonomiska villkor. De första verksamhetsåren böra lånen lämnas räntefria. Lantarbetarnas praktiska erfarenheter inom jordbruksyrket uppväger åtminstone delvis vad som brister i det egna startkapitalet.

Det skulle verka uppmuntrande och upptryckande för hela lantarbetarekåren, om densamma härigenom kunde beredas avanceringsmöjligheter och lantarbetare kunde i allt större utsträckning förvandlas till självständiga utövare av vår modernäring.

Därigenom skulle i viss mån arbetslösheten bekämpas åtminstone på landsbygden. Tusentals och tusentals nya jordbrukarehem i vårt land är säkerligen ett steg i rätt riktning för att skänka vårt folk större utkomstmöjligheter.

Med anledning av ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning med beaktande av ovan uttalade synpunkter i vad mån även medellösa, skötsamma lantarbetare kunde beviljas lättnader för erhållande av egnahems-lån samt lindrande villkor för lånets förräntning och återbetalningsskyldighet, samt att Kungl. Maj:t därefter må för riksdagen framlägga förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 28 januari 1928.

Oscar E. Sjölander.
